

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy
projects, evaluation, writing

Moduli/osio 5

Maahanmuutto ja vapaaehtoistyö

Suomessa

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

“Kotoutuminen tarkoittaa sitä, että maahanmuuttaja sopeutuu suomalaiseen yhteiskuntaan ja omaksuu uusia tietoja, taitoja ja toimintatapoja, jotka auttavat häntä osallistumaan aktiivisesti uuden kotimaansa elämänmenoon.”

Moduli 5:n sisältö

- 1 Maahanmuuttajat tilastoissa Kuka on maahanmuuttaja?/Definition of migrant in Finland -Maahanmuuttotilasto/Migration statistics
- 2 Kotouttaminen Suomessa Mitä kotoutuminen sisältää?
- 3 Keskeiset käsitteet maahanmuutossa ja kotoutumisessa
- 4 Vapaaehtoistyö Suomessa

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Hyödyllisiä linkkejä aiheesta

<http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.p>

<https://rednet.punainenristi.fi/node/3976>

http://www.valli.fi/fileadmin/user_upload/Julkaisut__pdf

Kuka on maahanmuuttaja?

Kantasuomalaisia tai suomalaistaustaisia ovat kaikki ne henkilöt, joilla vähintään toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa. Maahanmuuttajia tai ulkomaalaistaustaisia ovat ne henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla.

Maahanmuuttajan määrittelyssä voidaan käyttää myös äidinkieltä tai puhuttua kieltä, kansalaisuutta tai syntymävaltiota.

Maahanmuuttoon voi olla useita eri syitä. Maahan ja maasta voidaan muuttaa esimerkiksi työn, opiskelun, perhesuhteiden, pakolaisuuden tai paluumuuton vuoksi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Vuonna 2016 Suomen väestöstä ulkomaalaistaustaisia oli 364 787 eli 6,6 prosenttia. Suurimpia syntymämaan mukaan luokiteltuja maahanmuuttoryhmiä Suomessa ovat entisessä Neuvostoliitossa ja Venäjällä syntyneet, Virossa tai Ruotsissa syntyneet tai Somaliassa, Irakissa, Kiinassa ja Thaimaassa syntyneet.

Maahanmuuton kasvu edellyttää, että maahanmuuttajaväestön tarpeet otetaan huomioon kaikkia julkisia palveluja järjestettäessä. Lisäksi tarvitaan erillisiä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Lisääntyvän maahanmuuton myötä monikulttuurisuus, monikielisyys sekä arvojen ja tapojen monimuotoisuus tulevat yhä suuremmassa määrin osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Kotoutuminen on jatkuva, kahdensuuntainen prosessi, joka edellyttää sitoutumista niin maahanmuuttajilta itseltään kuin vastaanottavalta yhteiskunnalta.

Mitä kotoutuminen sisältää?

Laki kotoutumisen edistämisestä (KotoL) tuli voimaan 1. syyskuuta vuonna 2011. Lain tavoitteena on vastata maahanmuutossa viime vuosina tapahtuneeseen kasvuun ja monimuotoistumiseen tukemalla maahanmuuttajien osallisuutta yhteiskunnassa.

Tavoitteena on, että kaikki maahanmuuttajat saavat perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, työelämästä ja kotoutumista edistävästä palveluista. Laissa panostetaan maahanmuuton alkuvaiheeseen lisäämällä alkuvaiheen tiedottamista sekä maahanmuuttajan neuvontaa ja ohjausta.

Mitä kotoutuminen sisältää 2?

Kotoutumislaisissa halutaan korostaa maahanmuuttajien omaa roolia ja osuutta kotoutumisessa. Tämä tavoite näkyy myös siinä, että kotouttamisen sijaan laissa puhutaan kotoutumisesta. Kotoutuminen on luonteeltaan pitkäkestoista ja jatkuvaa. Varsinainen kotoutuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa suomalaisen yhteiskunnan kanssa, keskeisimmin arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastuksissa ja työpaikoilla.

Työllistymisen edellytysten parantamisen ohella kotoutumislaisissa painotetaan erityisesti toimenpiteitä, joilla tuetaan perheiden, lasten ja nuorten kotoutumista. Koti ja perhe muodostavat tärkeän lähiverkoston ja perheen merkitys kotoutumisen edistymisessä on keskeinen.

Kotoutumislaki löytyy osoitteesta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Keskeisiä käsitteitä maahanmuutossa ja kotoutumisessa

Alkukartoitus

Työttömille työnhakijoille, toimeentulotuen saajille ja sitä pyytävälle tehtävä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE-toimisto. Pohjautuu kotoutumislakiin (9–10 §).

Alkuvaiheen palvelut

Alkuvaiheen palveluihin kuuluvat perustieto, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma.

Keskeisiä käsitteitä maahanmuutossa ja kotoutumisessa 2

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella.

Ulkomaalaislaista poistui 16.5.2016 säädös, jonka mukaan turvapaikanhakijalle on voitu myöntää oleskelulupa humanitaarisen suojelun perusteella.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palveluiden avulla. Nämä määritellään henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa.

Keskeisiä käsitteitä maahanmuutossa ja kotoutumisessa 3

Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, TE-toimiston ja muiden viranomaisten antamaa opastusta, ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimenpiteistä, palveluista ja työelämästä.

Osallisuus

Tunne kuulumisesta suurempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen. Halu osallistua sen toimintaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja/tai poliittisesti.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Vapaaehtoistyö Suomessa

Vapaaehtoistyö on yksittäisten ihmisten tai yhteisöjen hyväksi tehtyä toimintaa, josta ei saa rahallista korvausta eli palkkaa. Sitä tehdään omasta vapaasta tahdosta, ilman pakkoa. Vapaaehtoistoiminnaksi ei myöskään lasketa toimintaa, jota pidetään velvollisuutena perhettä tai sukua kohtaan.”
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Vapaaehtoistyö>

Vapaaehtoistyö Suomessa 2

Vapaaehtoistyö voi liittyä esimerkiksi tällaisiin asioihin:

- > ympäristö ja luonto > toisten ihmisten auttaminen Suomessa tai ulkomailla (esimerkiksi lapset, maahanmuuttajat, vanhukset, vammaiset)*
- > maahanmuuttajien oma kulttuuri*
- > urheilu*
- > taide, musiikki, teatteri, tanssi, käsityöt > oma kaupunginosa tai asuinalue > uskonto, politiikka*
- > tai jokin muu asia, joka kiinnostaa ihmisiä.*

Vapaaehtoistyön terveysvaikutukset

Vapaaehtoistoiminnan on todettu vaikuttavan iäkkäiden ihmisten hyvinvointiin myönteisesti. Vapaaehtoistoiminta kasvattaa sosiaalista verkostoa, mikä vähentää yksinäisyyden tai eristäytyneisyyden tunnetta. Kotoa liikkeelle lähteminen ja muiden tapaaminen vapaaehtoistoiminnan merkeissä kohentaa hyvinvointia ja elämänlaatua myös tuomalla päivärytmiä elämään. Elämänhallinnan tunne lisääntyy ja elämään ollaan tyytyväisempiä. Vapaaehtoisuus antaa myös sykehdyttäviä kokemuksia, kun huomaa miten voi ilahduttaa ja olla hyödyksi toiselle pientenkin tekojen avulla.

Vapaaehtoistyön terveystvaikutukset 2

Vapaaehtoistoiminta voi eläkeiässä (seniorina) avata uuden näkökulman itseen ja elämään – vapaaehtoisena voi löytää toisenlaisia rooleja ja tekemistä kuin kotona tai työelämässä. Vapaaehtoisena voi myös kehittää taitoja ja osaamista, jotka eivät ehkä muualla pääse näkyviin. Eikä haittaa, jos ei vielä jotakin osaa: vapaaehtoistoiminta opettaa tekijäänsä.

Moni kokee vapaaehtoistoiminnan ikääntyneiden kesken erityisen tärkeäksi. Samankaltaisessa elämänvaiheessa olevat ymmärtävät toisiaan helpommin. Itseään hiukan vanhempia eläkeikäisiä kuuntelemalla ja auttamalla saa myös arvokasta oppia vaikeista elämäntilanteista selviytymiseen. Toisaalta on myös antoisaa auttaa nuorempia ja siinä elämäkokemus on pelkkää plussaa.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Vapaaehtoistyötä voi tehdä SPR:ssä

Suomen Punainen Risti on jo vuosia tukenut vapaaehtoistyötä maahanmuuttajien kotoutumiseksi (ks <https://rednet.punainenristi.fi/node/3976>).

Vapaaehtoisena voi toimia Punaisen Ristin mukaan mm.: vastaanottokeskuksen toimintaryhmissä ystävänä maahanmuuttaneelle tukikummina alaikäiselle yksintulleelle suomen kielen kerhojen ohjaajana LäksyHelppi -kerhojen ohjaajana kansainvälisissä klubeissa arjen apuna mm. asumisasioissa ja lähiympäristöön tutustumisessa.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Kirkon vapaaehtoistyö

Monikulttuurisen työn tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta kirkkoon ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Seurakuntia ja seurakuntalaisia rohkaistaan avoimuuteen maahanmuuttajia kohtaan ja rakentamaan etnisestä epäluulosta ja torjunnasta vapaata seurakuntaelämää.

*Kirkko on julkaissut oppaita maahanmuuttajien tukemiseksi:
Turvapaikanhakijan tukemisen opas:*

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/5F5B8E17255D9C45C2257EC4004>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Anmiro Oy

projects, evaluation, writing

Kirkon vapaaehtoistyö 2

Myös Turun seurakunnat tekevät maahanmuuttaja- ja turvapaikkatyötä: Kristittyjen tehtävä on auttaa kaikkia - uskontoon, ihonväriin ja kansallisuuteen katsomatta. Vieraista maista tulevat ihmiset tarvitsevat erityistä tukea. Mikaelinseurakunnassa kohdataan maahanmuuttajia ja turvapaikanhakijoita monella tavalla. Ks lisää:

<http://www.turunseurakunnat.fi/mikaelinseurakunta/kansainvalinen-vas>